

Naar een landelijke werkgroep voor roofvogels

Rob Bijlsma

In Noord-Nederland roert al sinds 1982 een roofvogelwerkgroep de trom. Het is inmiddels een bekend verhaal: roofvogels nemen toe, de vervolging dus ook. Om de vervolging in kaart te brengen en waar mogelijk tegen te gaan, is de Werkgroep Roofvogels Noord-Nederland opgericht. Nog wat later werd dat uitgebreid tot de Werkgroep Roofvogels Noord- en Oost-Nederland, een onmogelijke naam die Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel en de Achterhoek moest dekken. De werkgroep is in nauwelijks tien jaar tijd een bekende club geworden, die zich steeds meer ging toeleggen op basaal onderzoek (vooral naar de broedbiologie) en op voorlichting. Het onderzoek is inmiddels samengevat in de Ecologische Atlas van de Nederlandse Roofvogels, een standaardwerk waarin gedetailleerd uit de doeken wordt gedaan hoe roofvogelonderzoek opgezet kan worden en tot welke conclusies dat kan leiden. De voorlichting wordt verzorgd door artikelen, lezingen, zelfgemaakte filmpjes, een tentoonstelling en een lespakket voor basisscholen. Met de Takkeling worden recente informatie en resultaten doorgespeeld naar de leden van de werkgroep.

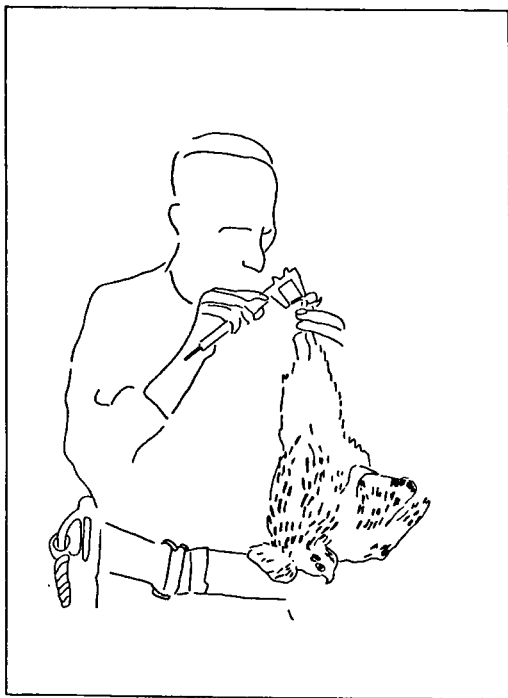
In de loop der jaren is een netwerk van contacten ontstaan. Vooral de afgelopen twee jaar hebben veel mensen blijk gegeven van hun betrokkenheid bij roofvogels en bij het werk van de WRNON. Dat varieert van vragen over het zelf opzetten van roofvogelonderzoek, tot financiële ondersteuning, tips over vervolging in hun eigen gebied, inlevering van dood gevonden roofvogels, opsturen van krantenknipsels en vragen over vervolging in de rest van het land. We weten ondertussen dat roofvogelvervolging zich niet beperkt tot Noord- en Oost-Nederland. Sterker nog, er zijn voldoende aanwijzingen om aan te nemen dat het in bijvoorbeeld Noord-Brabant meer voorkomt dan in Noord-Nederland. Hoe wijd verspreid vervolging is, is onbekend.

Dat is de eerste reden om landelijk aan de slag te gaan: waar komt vervolging voor, in welke mate en om welke soorten gaat het. Een inventariserende opzet dus. In Noord-Nederland wordt dat uitgeknoebeld volgens een simpel systeem: omlijn je werkgebied, karteer daar alle roofvogels (volgens een vaste werkwijze), bepaal of ze nestelen, kijk of er (en hoeveel) jongen uitvliegen en leg de leeftijd van het ouderpaar vast (volgens de tweedeling volwassen of onvolwassen). Met deze gegevens kan de dichtheid in een gebied worden bepaald, zo ook het nestsucces en de leeftijdsopbouw van

de populatie. Deze drie variabelen verduidelijken of er vervolging plaatsvindt of niet. Bij een te lage dichtheid, een slecht nestsucces en een groot aandeel broedvogels in jeugdkleed is de kans op vervolging bijzonder groot. Vaak worden in dergelijke gebieden dode roofvogels gevonden en nestverstoringen gemeld.

De dode roofvogels vormen een tweede tak van onderzoek: analyse van de doodsoorzaken door het Centraal Diergeneeskundig Instituut. Pas wanneer deskundige mensen de lijken hebben onderzocht, kan een uitspraak worden gedaan over de doodsoorzaak. Rechtstreekse toezending aan het CDI kan tegenwoordig niet meer. Dat moet via de Politie of via de Algemene Inspectie Dienst (AID).

Een derde reden voor een landelijke aanpak is een meer wetenschappelijke.

Veel Noordnederlandse bevindingen zijn rechtstreeks van toepassing op wat elders in het land gebeurt. Dat de start van de eileg bepalend is voor de legselgrootte (hoe vroeger begonnen, hoe groter het legsel), is niet alleen in Drenthe zo, maar ook in de Achterhoek, op de Veluwe en in Limburg. Maar er zijn ook variabelen die wel degelijk onder invloed staan van de plek waar onderzoek wordt gepleegd. De broeddichtheid kan bijvoorbeeld sterk variëren onder invloed van variaties in voedselaanbod: veel voedsel betekent veel paartjes. Van talloze gebieden in Nederland is daar het een en ander van bekend,

echter lang niet alles. En zo zijn er veel meer vragen. Enthousiaste veldwaarnemers zijn er te over, dus waarom niet proberen al die informatie op een grote hoop te krijgen. Ook in dit opzicht hakt de WRNON al geruime tijd met het bijltje (zie de Ecologische Atlas) en kan ze haar ervaringen aan anderen doorgeven.

Voor de korte termijn hebben we de volgende plannen. De WRNON wordt de WRN, de Werkgroep Roofvogels Nederland, in samenwerking met Vogelbescherming. Buiten Noord-Nederland zal actief worden gezocht naar mensen die lokaal de zaken willen gaan coördineren. Het ligt in de bedoeling eerst een goed landelijk overzicht te maken waar vervolging voorkomt, en in welke mate. Als dat tegelijkertijd gepaard kan gaan met goede karteringen van de roofvogelstand, dan deste beter. Lukt dat niet direct, dan kan daar langzaam naartoe worden gewerkt. De WRN kan telformulieren en kaarten verschaffen en uiteraard advies geven waar nodig. Aan het eind van het broedseizoen volgt de inzameling en verwerking van de gegevens. In maart volgt de presentatie van de resultaten. We willen ook in samenwerking met Vogelbescherming een jaarlijks wekerende roofvogeldag gaan organiseren. Hier wordt aandacht besteed aan de resultaten, kan uitleg worden gegeven over moeilijke zaken als individuele herkenning en leeftijddeterminatie aan de hand van gevonden ruiveren, de beste karteringsmethoden, trucjes, de laatste nieuwtjes uit de literatuur (want er wordt wat afgeschreven over roofvogels), lezingen, contacten leggen en horen wat er elders gebeurt. Met de Takkeling zal tussentijds het laatste nieuws worden verzorgd.

Adres: Doldersummerweg 1, 7983 LD Wapse

